

результатов тестирования. Описаны основные требования к конструированию валидных тестов.

Ключевые слова: тест, технология, валидность, тестовое задание, сложность.

Luzan P. G. Organizational and Technological Principles of Training and the Test Control

The article describes the technology of the future performance of test control of agrarian skilled workers as the sequence of steps to create tools, inspection, evaluation of test results. The basic requirements for the construction of valid tests.

Key words: test, technology, validity, test task, complexity.

Стаття надійшла до редакції 09.08.2012 р.

Прийнято до друку 26.10.2012 р.

УДК 378.147

А. Л. Сембрат, Ю. М. Багно

МЕТОДОЛОГІЧНІ ЗАСАДИ ВИКОРИСТАННЯ СУЧАСНИХ ПЕДАГОГІЧНИХ ТЕХНОЛОГІЙ У ВИЩІЙ ШКОЛІ

Історично поняття „технологія” (грец. *techne* – мистецтво, майстерність і *logos* – слово, вчення) у значенні науки про майстерність виникло у зв’язку з технічним прогресом. Найбільш значущим це поняття є у виробничій діяльності, де технологія тлумачиться як сукупність знань про способи й засоби оброблення матеріалів, мистецтво володіння процесом. У сільському господарстві опис технології виконується в документах, що іменуються „операційна карта технологічного процесу” (при докладному описі) або „маршрутна карта” (при короткому описі). У сценічному мистецтві технологія виконання вистав, п’єс, зйомки кінофільмів описується сценарієм. Стосовно до політекономії та економіки при зміні громадської думки застосовується термін „Пі-Ар” (від англ. *PR* – *Public Relations* – зв’язок з широкою громадськістю), який часто неправильно сприймається громадськістю як рекламна чи інформаційна акція. До основних ознак технології належить стандартизація, уніфікація процесу, можливість його ефективного та економічного відтворення відповідно до заданих умов. Технологічний процес завжди передбачає чітку послідовність операцій з використанням необхідних засобів (матеріалів, інструментів) за певних умов. Щодо педагогічних технологій, то це такі технології, які забезпечують перетворення педагогічного процесу в освітній установі на цілеспрямовану діяльність усіх його суб’єктів.

Теорія і практика технологічного підходу в освіті відображена в наукових працях Ю. Бабанського, В. Беспалько, С. Буссаді, А. Вербицького, П. Гальперіна, М. Кларіна, А. Матюшкіна, М. Махмутова, В. Сластеніна, Н. Тализіної та ін. Історичні аспекти освітніх технологій, зокрема їх генезис, у зарубіжній теорії та практиці вивчали В. Боголюбов, В. Гузеєв, І. Дичківська, Л. Загрекова, О. Зубченко, Т. Ільїна, М. Кларин, А. Космодем'янська, В. Кукушин, Т. Назарова, А. Нісімчук, О. Олійник, О. Падалка, О. Пехота, Є. Полат, С. Сисоєва, І. Смолук, Ф. Фрадкін, Н. Яковець та інші вчені.

Мета написання статті – розкрити основні етапи розвитку та становлення поняття „педагогічні технології” та їх використання у вищій школі. Завдання – узагальнити матеріали історико-педагогічного та науково-дослідного характеру.

Науково-технічний прогрес зумовив технологізацію не лише матеріального виробництва, а й інтенсивно проник у сферу культури, гуманітарного знання. Усі технології, за твердженням І. Дичківської, поділяють на два види:

– промислові – до яких належать технології перероблення природної сировини (нафти, деревини, руди тощо) або одержаних із неї напівфабрикатів (металів, деталей і вузлів будь-яких виробів);

– соціальні – для яких вихідним і кінцевим результатом є людина, а основним параметром змін – одна чи кілька її властивостей [1]. До соціальних технологій належать інформаційні, навчальні, упроваджувальні, політичні, управлінські технології, що слугують своєчасному вирішенню соціальних конфліктів, подоланню соціальної напруги, запобіганню катастрофам, заблокуванню ризикованих ситуацій, прийняттю оптимальних управлінських рішень і їх виконанню. Одним з найбільш повних, з нашої точки зору, досліджень генези походження та становлення поняття „технології навчання”, що дали несподівані результати, були здійснені Н. Масловою [4]. У своїй роботі „Ноосферна освіта: методологія, технології, інструментарій” вона зазначила, що термін „технологія” вперше в історії вітчизняної педагогічної літератури був використаний у 20-і роки XVIII ст. автором навчальної книги „Технологія. Мистецтво граматики” (1725) Ф. Полікарповим (1670 – 1731). Цей же термін він використовує в додатку до третього видання широковідомої „Граматики” М. Смотрицького (1577 – 1633), у якому підкреслює, що концепція граматики як мистецтво і ремесло передбачає побудову системи визначень та принципів.

Одним із перших зарубіжних педагогів, хто оприлюднив ідею технологізації навчального процесу, є фундатор класно-урочної системи Ян Амос Коменський (1592 – 1670), який стверджував, що школа є майстернею, „живою типографією”, яка „друкує” людей. Згідно з його теорією технологія навчального процесу повинна гарантувати позитивний результат навчання на основі чітко окреслених цілей, уміло підібраних засобів, установлених жорстких правил їх використання. Це свідчить, що

Я. А. Коменський розглядав технологізацію навчання як важливий засіб упровадження провідних дидактичних принципів.

Видатний французький філософ і педагог епохи Просвітництва Ж.-Ж. Руссо (1712 – 1778), обґрунтувавши ідеї „саморозвитку” та „самодіяльності”, заклав теоретичні засади розвиваючого навчання. Основою розвитку особистості він вважав вільне виховання, за якого дитина живе в радості, самостійно відчуваючи, слухаючи, спостерігаючи світ, духовно збагачуючись, задовольняючи жагу пізнання. Французький педагог наполягав на врахуванні природи дитини, відмові від установлених волею вихователя обмежень, запереченні сліпого підкорення цій волі, дотримання непорушних природних законів. Внутрішньою мотивацією цього процесу є прагнення дитини до самовдосконалення, самопізнання, творчого саморозвитку. Таким чином, Ж.-Ж. Руссо зробив спробу намітити завдання, зміст і методи виховання та навчання дітей на основі особливостей їхнього фізичного й духовного розвитку на різних вікових етапах, висунув вимогу активізувати методи навчання дітей.

Ідею технологізації навчання формулював у своїй теорії швейцарський педагог Й.-Г. Песталоцці. Особливо цінною в його педагогічній спадщині є ідея розвитку дітей у процесі навчання через принцип природовідповідності та своєрідне тлумачення природи задатків. Саме на основі цієї ідеї він обґрунтував поняття „розвивальне навчання”. У свою чергу його послідовник німецький учений Ф.В.-А. Дістервег вважав, що людська природа виявляє себе в задатках, тому виховання повинне будуватися на основі трьох принципів: природовідповідність, культуровідповідність та самодіяльність. Спираючись на ці принципи та теорію діяльнісного підходу до учіння, він зробив наступний крок у розвиткові започаткованої Й.-Г. Песталоцці ідеї розвивального навчання.

Термін „педагогічна технологія” з’явився в освітній теорії порівняно недавно. Уперше його було вжито в 1886 р. англійцем Джеймсом Саллі (1842 – 1923) щодо навчального процесу, який у своїх працях „Дитяча психологія”, „Введення у психологію з погляду теорії освіти” особливо підкреслював роль і значення мистецтва, освіти й соціального середовища, та був теоретиком гри як основи духовного розвитку особистості.

Австро-німецький філософ і педагог Р. Штейнер (1861 – 1925) започаткував індивідуальний підхід до виховання дітей, який скасував відокремлене навчання дівчаток і хлопчиків, поділ за соціальними прошарками, ступенем обдарованості й належності до різних віросповідань. Завдання педагога Р. Штейнер убачав у використанні технологій, що розвивають в особистості здатність до орієнтованих на різноманітність світу суджень і умовисновків. Саме цей принцип було покладено в основу навчання й виховання в першій Вільній вальдорфській школі.

Представники „педагогіки творчості” (Ф. Гансберг, Е. Лінде, Г. Шаррельман) засуджували спроби впливати на неповторну особистість дитини за допомогою технологій. Будучи переконаними, що до кожної дитини необхідно добирати індивідуальні засоби виховання, вони не

визнавали ідеї й можливості створення педагогічної технології, яка могла б стати ключем до душі дитини.

На відмові від педагогічної технології як інструменту впливу на дитину ґрунтуються традиції „вільного виховання”, які започаткували й розвивали в Росії Л. Толстой (1828 – 1910), К. Вентцель (1857 – 1947), Л. Шлегер (1863 – 1942) та ін. Вони заперечували можливість „технологізувати” педагогічний процес, пропагували ідею створення особливого дитячого світу, „пробудження душі дитини”, прагнення зберегти в людині оригінальність і яскравість дитинства, а успішність чи неуспішність роботи навчального закладу оцінювали не на підставі відповідних технологій, а зважаючи на творчу спрямованість особистості педагога, на створений ним клімат у процесі навчання й виховання.

Не визнаючи класно-урочної системи, М. Монтесорі (1870 – 1952) розробила власну технологію саморозвитку, яка була зорієнтована на те, щоб привчити дитину до самостійності, сприяти її різнобічному вдосконаленню, допомогти їй організувати свою діяльність, реалізувати власну природу. Педагогічна технологія М. Монтесорі має свої методологічні засади. У ній чітко визначені мета, завдання виховання та шляхи їх вирішення на кожному віковому періоді розвитку дитини. Основною метою виховання, за М. Монтесорі, є виховання вільної, самостійної, відповідальної, соціально активної й соціально адаптованої особистості, яка здатна змінювати навколишній світ і себе саму в ньому. Здобувши згодом навчальні навички, діти вже допомагали тим, хто цього потребував, що формувало навички соціальної поведінки.

Широкого розповсюдження поняття „педагогічна техніка” як сукупність прийомів і засобів, спрямованих на чітку й ефективну організацію навчальних занять, набуло в період 20-х років ХХ ст. Саме в цей час була створена педологія (грец. pais (paidos) – дитина і logos – слово, вчення) – комплексна наука про дитину, яка, на переконання її засновників, мала стати антропологічною базою педагогіки. У прибічників цієї теорії, а саме в наукових працях М. Басова, В. Бехтерева, О. Ухтомського, С. Шацького було вжито термін „педагогічна технологія”. До структури педагогічної технології ці автори включали вміння оперувати навчальним і лабораторним обладнанням, наочними посібниками, вивчати побутові, природні, соціальні й культурні чинники середовища, які зумовлювали розвиток дитини, сприяли оволодінню дітьми системою знань, цілісних уявлень, яких не давало й не могло дати навколишнє мікросередовище. Провідним аспектом педагогічної технології в педології, що був високо оцінений Дж. Дьюї та В. Кілпатріком, є участь у суспільно корисній праці (з метою змінити навколишнє середовище відповідно до здобутих у школі знань, умінь і навичок діти перетворювали свій ціннісно-емоційний світ, оволодівали соціально значущими видами діяльності).

На початку ХХ ст. В. Бехтеревим, І. Павловим, С. Рубінштейном, І. Сеченовим, О. Ухтомським та ін. обґрунтовано основні засади

асоціативно-рефлекторної концепції засвоєння, які заклали підвалини для теоретичного осмислення та впровадження в педагогічну практику таких технологій, як технологія програмованого навчання, технологія колективного взаємонавчання, технологія модульного засвоєння, технологія цілковитого засвоєння. Так, у педагогічній спадщині В. Бехтерева представляють інтерес запропоновані вченим підходи до аналізу колективу, механізмів групового впливу, специфіки неорганізованих груп і масових явищ, а також ряд інших положень його напрацювань, які не тільки не втратили своєї актуальності, але й понині залишаються чи не єдиними спробами вирішення практично значимих проблем. У свою чергу О. Ухтомським обґрунтовано вчення про домінують як важливий підхід для опису й моделювання поведінки живого організму й мислення людини. Розкриваючи сутність впливу середовища на вихованця, С. Шацький значно розширив горизонти поняття „педагогічна технологія”, але сам термін не використовував.

В історії вітчизняної педагогічної науки початку ХХ ст. ідеї технологізації освіти обґрунтовані в працях Г. Ващенко (метод проєктів; модель розумового виховання), С. Русової (український дитячий садок) та ін. Термін „технологія” в педагогіку ввів А. Макаренко, запропонувавши на технологічній основі організувати процес виховання. Він вважав, що справжній розвиток педагогічної науки пов’язаний з її здатністю „проєктувати особистість”, тобто чітко передбачати ті її якості й властивості, які мають бути сформованими в процесі виховання. Так, на думку А. Макаренка, визначеність цілей дає можливість перейти до чіткої технології виховання, а під цілями виховання він розумів програму людської особистості, людського характеру, а в поняття „характер” укладав і зовнішні прояви, і внутрішню переконаність, і політичне виховання, знання.

Проблематику зони найближчого розвитку як важливого компонента розвиваючого навчання досліджував Л. Виготський, який не погоджувався із жодною з теорій, що існували в той історичний період, і сформулював власну гіпотезу про відношення навчання й розвитку. При обґрунтуванні своєї гіпотези Л. Виготський виклав зміст основного генетичного закону про розвиток психічних функцій людини, який є основою його культурно-історичної концепції.

У 30-і роки ХХ ст. розпочалася технологічна революція в освіті США, яка вимагала узгодженості науковців щодо трактування сутності, предмета концепції, дефініцій, а також джерел розвитку та становлення освітньої технології. У цей історичний період поняття „педагогічна технологія” трактувалося як сукупність прийомів і засобів, спрямованих на чітку й ефективну організацію навчальних занять, що передбачала формування вміння оперувати навчальним і лабораторним обладнанням, використовувати наочні посібники.

На сучасному етапі охарактеризовано чотири періоди трансформації змісту „технології в освіті” до „технології освіти”.

Перший період – 1940 – 1950 рр.; 1946 р. – обґрунтування плану аудіовізуальної освіти в університеті штату Індіана США, який передбачав упровадження в навчальний процес технічних засобів запису, відтворення звуку та проекції зображення, унаслідок чого термін „технологія в освіті” під впливом праць із методики застосування різноманітних технічних засобів навчання модифікувався в термін „педагогічні технології”.

У цей історичний період було започатковано концепцію програмованого навчання, яка почала розвиватися в США, а пізніше в Європі.

Другий період – 50 – 60-і роки; 1954 р. – обґрунтування Б. Скіннером ідеї програмованого навчання; 1961 р. – відкриття факультету технології навчання в університеті Південної Кароліни; 1968 р. – розроблення й застосування мови програмування ЛОДО в школі (Масачусетський технологічний інститут США) – можна охарактеризувати як період активної дискусії щодо суті поняття „педагогічна технологія” і суті педагогічної технології як феномена. Результатом такої дискусії було виокремлення двох напрямів: одні науковці виступали за технологічний підхід, в основі якого – необхідність застосування аудіовізуальних засобів і програмованого навчання, прихильники іншого головним завданням вважали підвищення ефективності організації навчального процесу. Відтак, один напрям був означений як „технічні засоби в навчанні”, другий, що виник дещо пізніше, – як „технологія навчання”, або „технологія навчального процесу”. Саме в цей період педагогічна технологія набуває статусу офіційного існування. У зарубіжних країнах з’являються друковані видання: у США це журнал „Педагогічна технологія” (1961 р.), у Великій Британії – „Педагогічна технологія і програмоване навчання” (1964 р.), у Японії (1965 р.) та Італії (1971 р.) – однойменні журнали. У кінці 60-х років у Великобританії створено Національну раду з педагогічної технології, а в США – Інститут педагогічної технології.

План „Келлера” (інша назва – система вчення, що „персоналізується”) – система індивідуального навчання, створена американським психологом і педагогом Ф. С. Келлером для вищих навчальних закладів як система викладання психології в Бразильському університеті; у 1968 р. запропонована автором в узагальненому вигляді як загальнодидактична система навчальної роботи в вищій школі, основними засадами якої є:

- орієнтація системи на повне засвоєння змісту навчального матеріалу, включаючи вимогу повного засвоєння попереднього розділу як неодмінну умову переходу до наступного;
- індивідуальна робота учнів у власному темпі;
- використання лекцій лише з метою мотивації й загальної орієнтації учнів;
- уживання друкованих навчальних;

– поточна оцінка засвоєння матеріалу по розділах курсу так званими прокторами – асистентами викладача із числа аспірантів або студентів, котрі відмінно засвоїли курс [4].

Особливий внесок у вивчення педагогічної технології внесли радянські вчені Л. Занков, Д. Ельконін, В. Коротков, Б. Ліхачов.

Із кінця 1950-х рр. гіпотезу Л. Виготського про розвиваюче навчання на широкій експериментальній основі перевіряють, обґрунтовують і конкретизують два науково-практичних колективи, створені Л. Занковим і Д. Ельконіним. Ці колективи перенесли результати своєї багаторічної експериментальної роботи в практику масової школи й оформили їх у формі цілісних систем розвиваючого навчання.

Концепція Л. Занкова полягала в розвитку ідей і положень Л. Виготського про співвідношення навчання й загального розвитку учнів і була спрямована на розробку дидактичної системи навчання молодших школярів з метою їх загального психічного розвитку. Результатом такої діяльності було створення системи розвиваючого навчання, що ґрунтується на таких принципах: навчання на високому рівні труднощів; швидкий темп у вивченні програмового матеріалу; провідна роль теоретичних знань; усвідомлення учнями процесу учіння; цілеспрямована й систематична робота над розвитком усіх учнів, у тому числі і найслабших. Відтак, провідною мотивацією навчальної діяльності, що закладена в основу технології, є пізнавальний інтерес учнів.

Концепція В. Давидова-Д. Ельконіна обґрунтувала теорію змістового узагальнення, розвитку логічного, теоретичного мислення на основі встановлення ролі й значення молодшого шкільного віку в розвитку дитини. Вихідне концептуальне положення розвиваючого навчання В. Давидова і Д. Ельконіна формулюється так: основою такого навчання є зміст навчальних предметів, навчальна діяльність учнів залежить від структури та способу викладу наукових знань, коли мислення учнів нагадує мислення вченого, який звертається до змістового абстрагування, узагальнення, теоретизування. Зміст технології полягає в розвитку теоретичного рівня мислення, що спрямований на отримання внутрішніх результатів.

У цей же період директор Інституту кібернетики НАН України академік В. Глушков, психолог академік Г. Костюк, професори Г. Балл та О. Довгялло розпочали дослідження впровадження програмованого навчання в навчально-виховний процес шкіл України, завдяки чому стали можливими застосування електронно-обчислювальних машин у системі освіти, інформатизація освіти, використання персональних комп'ютерів у навчальному процесі. В Україні такі дослідження здійснювалися під керівництвом академіка М. Жалдака і члена-кореспондента АПН України А. Верляня.

У свою чергу російський учений Б. Ліхачов (1929 – 1998) розглядає педагогічну технологію як сукупність психолого-педагогічних установок, що визначають спеціальний набір і поєднання форм, методів, способів,

прийомів навчання, виховних засобів; організаційно-методичний інструментарій педагогічного процесу.

Подальший розвиток педагогічної технології пов'язаний із визначенням компонентів педагогічної майстерності: психолого-педагогічна ерудиція; професійні здібності; педагогічна техніка.

У 60-і роки відбувалося становлення педагогічної технології, проте багато авторів особливо не розрізняли технологію навчання, навчальну технологію і педагогічну технологію. Дальші уточнення визначення „педагогічна технологія” тривали в 70-х роках, тому що багато авторів припускалися нечіткого, двозначного тлумачення терміна.

Педагогічна творчість В. Сухомлинського розкриває методикку проектування розвитку особистості дитини на тривалу перспективу, підкреслює самостійність дитячого життя, показує цілісну педагогічну систему розвиваючого навчання, у якій гармонійно представлені різні напрями, але системоутворюючу роль відіграє розумове виховання. Розвиваючи теорію активного самостійного уміння, В. Сухомлинський поєднував свою теорію з конкретними пошуками методик, які цілеспрямовано формують розум дитини, зокрема технологію навчання й виховання дітей 6-річного віку („Серце віддаю дітям”).

Третій період – 70-і роки ХХ ст. (1976 р. – створення першого персонального комп'ютера „Apple” (автори – С. Джобс, С. Возняк), період для якого характерні три особливості: *по-перше*, у системі освіти розпочато модернізацію навчального обладнання й навчальних предметних середовищ як необхідної умови реалізації нових, прогресивних у цей історичний період методик і форм навчання. Тлумачення педагогічної технології як вивчення, розроблення та застосування принципів оптимізації навчальної діяльності на основі найновіших досягнень науки й техніки утверджувалось у працях провідних педагогів-теоретиків; *по-друге*, на основі системного аналізу нових досягнень психолого-педагогічної науки, завдяки використанню основ інформатики, телекомунікацій, педагогічної кваліметрії було значно розширено базу педагогічної технології; *по-третьє*, розпочато підготовку професійних педагогів-технологів, масове використання таких технічних засобів навчання, як відеомагнітофон, карусельний кадрпроектор, поліекран, електронна дошка, синхронізатори звуку та зображення тощо.

Найбільш повно проблему дефініції „педагогічна технологія” вивчив П. Мітчелл, який на основі ґрунтовного аналізу більше ніж ста монографій і статей сформулював остаточне визначення: „Педагогічна технологія є галузь досліджень і практики (у межах системи освіти), що має зв'язки (відносини) з усіма аспектами організації педагогічних систем і процедурою розподілу ресурсів для досягнення специфічних і потенційно відтворюваних педагогічних результатів” – Енциклопедія педагогічних засобів, комунікацій і технології (Лондон, 1978). Цей період характеризувався розвитком концепції програмованого навчання, яке

вимагало суворого врахування вікових та індивідуальних відмінностей учнів.

Четвертий період – 80-і роки ХХ ст. – початок ХХІ ст. (1981 р. – застосування в навчанні спеціальних програмованих засобів у дисплейних класах, 1990 р. – використання інтерактивних технологій в освіті) – можна охарактеризувати як період створення та розвитку мережі комп'ютерних лабораторій і дисплейних класів, розвитку програмованих, інтерактивних засобів навчання. Тривають різноманітні дослідження теоретичних питань педагогічної технології та шляхів її практичного впровадження.

Педагогічна технологія претендує на провідну роль у плануванні, організації процесу навчання, у розробці методів і навчальних засобів. У цей період московськими та петербурзькими педагогами розроблено технологію рівневої диференціації. Ця технологія на практиці має дві форми: зовнішньої та внутрішньої диференціації. Зовнішня диференціація – створення на основі певних принципів (інтересів, схильностей, здібностей, досягнутих результатів, проекрованої професії) відносно стабільних груп, у яких зміст освіти й навчальні вимоги, що ставляться перед школярами, розрізняються. Внутрішня (рівнева) диференціація – сукупність методів, форм і засобів учіння, організованих із урахуванням індивідуальних особливостей різних рівнів навчальних вимог, що реалізуються на основі виділення. При цьому передбачається планування послідовного досягнення школярами різних рівнів засвоєння знань при опануванні всіма школярами обов'язковим базовим рівнем підготовки [4].

Технологія проблемного навчання як на Заході, так і в школах колишнього СРСР у 80 – 90-і рр. здобула найбільшого розповсюдження та втілилась у конкретні методики. Найбільш вдало ця технологія втілювалася в старших класах завдяки віковим особливостям мислення старшокласника, однак ці здобутки 80-х рр. в умовах сьогодення ще не знайшли гідного продовження.

В історії виникнення поняття „педагогічні технології” в теорії і на практиці О. Пехотою виділено такі хронологічні періоди: I період (40 – середина 50-х рр. ХХ ст.) – поява в школах різноманітних технічних засобів навчання; II період (середина 50 – 60-і рр. ХХ ст.) – застосування програмованого навчання; III період (70 рр. ХХ ст.) – розширення наукових засад педагогічних технологій; активна підготовка кваліфікованих кадрів; IV період (із 80 рр. ХХ ст. і триває донині) – створення комп'ютерних лабораторій, класів, збільшена кількість засобів програмованого навчання.

У свою чергу А. Нісімчук, О. Падалка, І. Смолюк, О. Шпак подають дещо іншу періодизацію розвитку педагогічної технології як науки: I період (40 – 50 рр. ХХ ст.) – поява у вузах і школах США різноманітних технічних засобів одержання інформації; II період (50 – 60 рр. ХХ ст.) – виникнення і використання технологічного підходу, теоретичною базою якого стала ідея програмованого навчання; III період

(70 pp. XX ст.) – розширення бази педагогічної технології, змінюється її методична основа, активна підготовка професіоналів педагогів технологів; IV період (з 1981 р.) – еволюція поняття „педагогічні технології”, що характеризувалась створенням комп’ютерних аудиторій, педагогічних комп’ютерних засобів [7].

Однією з найважливіших ознак педагогічної технології, на думку багатьох дослідників, є можливість її відтворення. Суть сучасних поглядів на педагогічну технологію можна сформулювати так: педагогічні технології відображають процес розробки й реалізації в освітній установі педагогічного проекту, який відбиває певну систему педагогічних поглядів; спрямовані на досягнення конкретної освітньої мети; визначають зразок реалізації професійно-педагогічної діяльності (цей зразок, закладений у педагогічній технології, виконуючи нормативну функцію, дає можливість педагогу створювати нові утворення за умови оптимальності ресурсів і зусиль всіх учасників педагогічної взаємодії). Якість відтворення педагогічної технології залежить від рівня майстерності педагога.

Дискусія щодо того, чи існує в природі педагогічна технологія як певний інструмент навчання й виховання, яким може оволодіти кожний педагог, триває дотепер. У ній окреслилося дві принципові позиції. Прибічники однієї переконані, що виховання й навчання є творчими процесами, інтуїтивним осягненням світу іншої людини і відповідним впливом на цей світ, їх опоненти доводять, що педагогічний процес має інструментальний характер. Його мета полягає у вихованні особистості із задалегідь заданими властивостями. Теоретичне й практичне значення педагогічної технології полягає в тому, що вона є ще одним системотвірним чинником освітнього процесу й освітньої діяльності, забезпечує їх цілісність, особистісну й соціально-економічну значущість.

Список використаної літератури

- 1. Дичківська І. М.** Інноваційні педагогічні технології : навч. посіб. / І. М. Дичківська. – К. : Академвидав, 2004.
- 2. Карпенчук С. Г.** Педагогічна технологія А. С. Макаренка і сучасність : монографія / С. Г. Карпенчук / Рівнен. держ. гум. ун-т. – Рівне, 2000. – 340 с.
- 3. Лаврентьев Г. В.** Инновационные обучающие технологии в профессиональной подготовке специалистов (часть 2) / Г. В. Лаврентьев, Н. Б. Лаврентьева, Н. А. Неудахина [Електронний ресурс] – Режим доступу : http://www2.asu.ru/cppkp/index.files/ucheb.files/innov/Part2/ch3/glava_3_2.html.
- 4. Маслоva Н.** Ноосферное образование : методология, технологии, инструментарий [Електронний ресурс] – Режим доступу : http://www.nbu.gov.ua/portal/natural/Vsntu/2008_2009/96-SevNTU/96-02.pdf.
- 5. Освітні інноваційні технології у процесі викладання навчальних дисциплін** : зб. наук.-метод. праць ; за ред. О. А. Дубасенюк. – Житомир : Вид. ЖДУ, 2004. – 261 с.
- 6. Освітні технології** : навч.-метод. посіб. / О. Пехота, А. Кіктенко, О. Любарська та ін.; за заг. ред. О. Пехоти. – К. :

А.С.К., 2001. – 256 с. **7. Педагогічні технології** : навч. посіб / О. С. Падалка, А. М. Нісімчук, І. О. Смолюк, О. Т. Шпак / Укр. держ. пед. ун-т ім. М. П. Драгоманова; Лабораторія пед. технології Волинського держ. пед. ун-ту ім. Лесі Українки. – К. : Вид. „Українська енциклопедія” ім. М. П. Бажана, 1995. – 252 с. **8. Пехота О. М.** Освітні технології / О. М. Пехота. – К. : А.С.К., 2002. **9. Селевко Г. К.** Современные образовательные технологии : учеб. пособие для пед. вузов и ИПК / Г. К. Селевко. – М. : Нар. образ., 1998. – 255 с. **10. Селевко Г. К.** Энциклопедия образовательных технологий / Г. К. Селевко : в 2 т. – М. : НИИ школьных технологий, 2006. – Т. 1. – 816 с. **11. Технологія** [Електронний ресурс] – Режим доступу : uk.wikipedia.org/wiki. **12. Ягунов В. В.** Педагогіка – Програмована концепція навчання. Лінійне програмування [Електронний ресурс] – Режим доступу : http://eduknigi.com/ped_view.php?id=144.

Сембрат А. Л., Багно Ю. М. Методологічні засади використання сучасних педагогічних технологій у вищій школі

У статті узагальнено досвід впровадження історико-педагогічних етапів розвитку та становлення поняття „педагогічні технології”; окреслено різні підходи до проблеми виокремлення хронологічних періодів розвитку педагогічних технологій та чотирьох періодів у процесі трансформації змісту „технології в освіті” до „технології освіти”.

Ключові слова: технології в освіті, технології освіти, педагогічні технології, програмоване навчання, розвиваюче навчання, технологія саморозвитку, технологія проблемного навчання, метод проєктів, модель розумового виховання.

Сембрат А. Л., Багно Ю. Н. Методологические основы использования современных педагогических технологий в высшей школе

В статье обобщено опыт внедрения историко-педагогических этапов развития и становления понятия „педагогические технологии”; очерчено разные подходы к проблеме выделения хронологических периодов развития педагогических технологий и четырех периодов в процессе трансформации содержания „технологии в образовании” к „технологии образования”.

Ключевые слова: технологии в образовании, технологии образования, педагогические технологии, программируемая учеба, развивающая учеба, технология саморазвития, технология проблемной учебы, метод проектов, модель умственного воспитания.

Sembrat A. L., Bagno Yu. M. Methodological Principles of the Use of Modern Educational Technology in Higher Education

In the article generalized experience of introduction the istoriko-pedagogical basic stages of development and becoming of concept „Pedagogical

technologies”. Outlined different approaches to the problem of selection of chronologic periods development of pedagogical technologies and four periods in the process of transformation of maintenance of „technology in education” to „technology of education”.

Key words: technologies are in education, technologies of education, pedagogical technologies, programmable studies, developing studies, technology of samorozvitku, technology of problem studies, method of projects, model of mental education.

Стаття надійшла до редакції 15.08.2012 р.

Прийнято до друку 26.10.2012 р.

УДК 378.147 : 811.111

О. О. Сподинюк

ІННОВАЦІЙНІ ТЕХНОЛОГІЇ НАВЧАННЯ АНГЛОМОВНОГО СПІЛКУВАННЯ СТУДЕНТІВ У ВТНЗ

Інноваційний розвиток суспільства вимагає від майбутніх фахівців здатності до нестандартних і швидких рішень, до інноваційної діяльності. Тільки інноваційна за своєю сутністю освіта може прищепити людині здатність самостійно засвоювати знання, оволодівати та осмислювати потрібну інформацію. Залучення українських ВТНЗ до Болонського процесу, зміна організаційної структури навчального процесу передбачає перехід ВТНЗ у режим розвитку, пов'язаний з апробацією і впровадженням в освітній процес інноваційних педагогічних технологій.

Мета статті – вивчити аспекти впровадження інноваційних технологій під час навчання англomовному спілкуванню студентів ВТНЗ.

Насамперед, на наш погляд, необхідно проаналізувати поняття „інновація” як базовий компонент інноваційного процесу та інноваційних технологій. У загальноновизначеному тлумаченні „інновація” означає „нововведення; інновація освіти” [1, с. 363].

Інновація – 1) нововведення, новизна, новаторство; 2) ціле направлене змінення, яке вносить в освітнє середовище нові елементи, що покращують частини, компоненти та саму освітню систему в цілому; 3) нові форми організації праці та управління, нові види технологій; 4) процес змін, що веде до модифікації окремих цілей освіти; 5) кероване та цілеспрямоване внесення змін в освіту шляхом створення, розповсюдження та освоєння новоутворень; 6) процес комплексного використання нового практичного засобу в галузі техніки, технології, педагогіки, наукових досліджень [1, 2, 3, 4, 5, 6, 7].

Отже, запровадження інновацій в освіту дозволяє вирішити суперечності між старою системою й потребою в якісно новій освіті. Адже